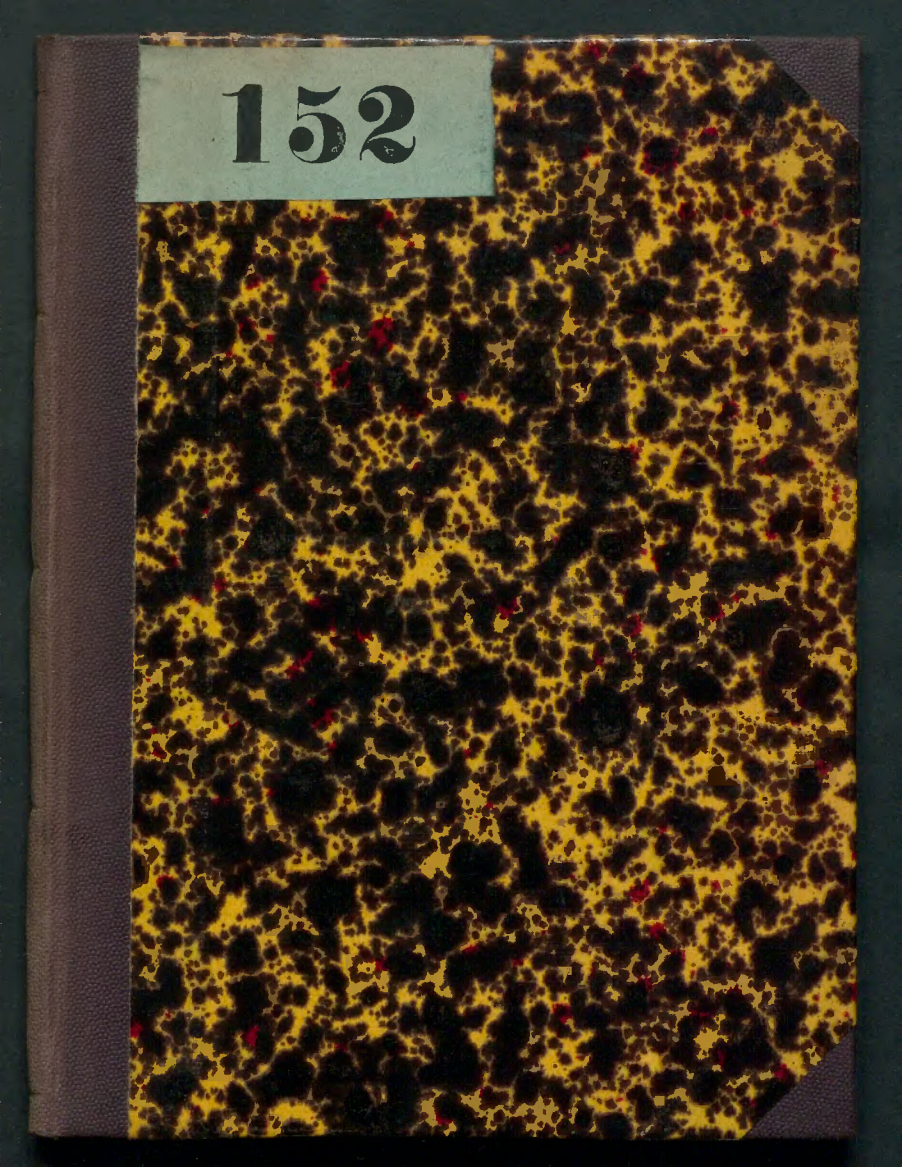
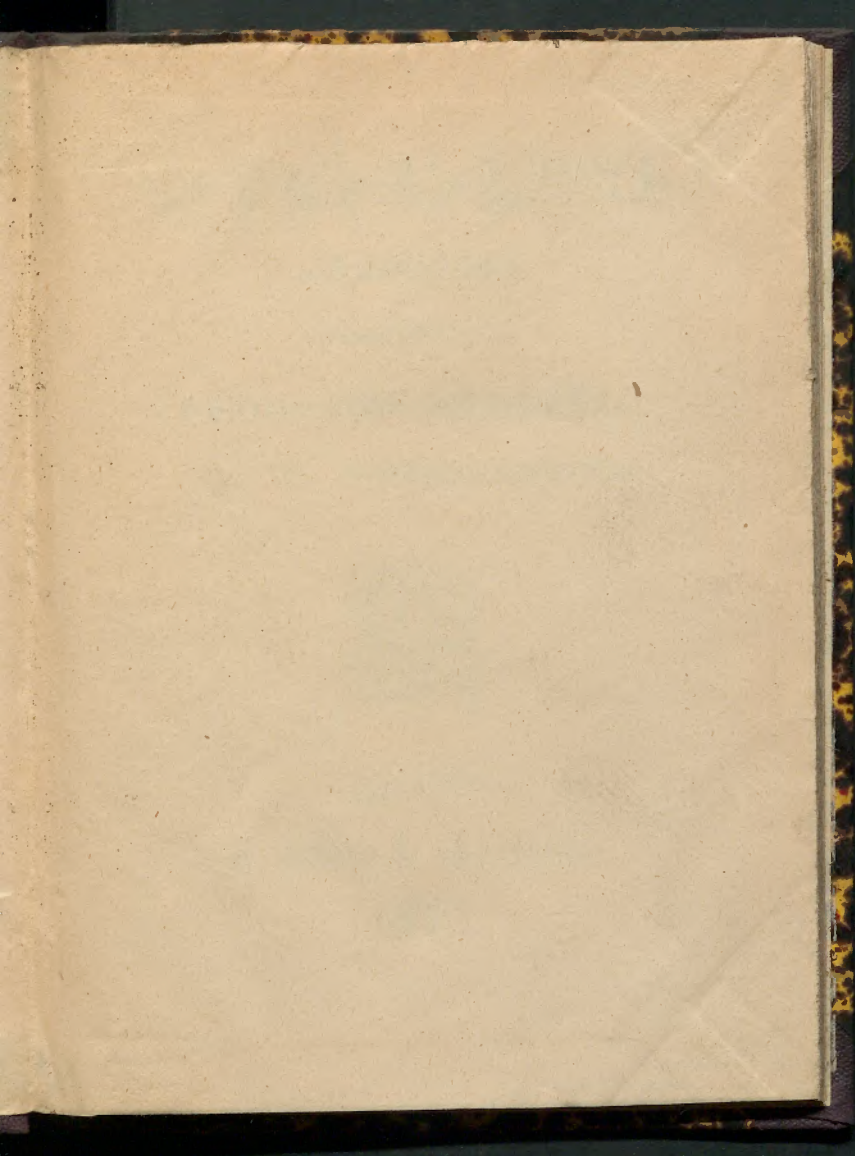
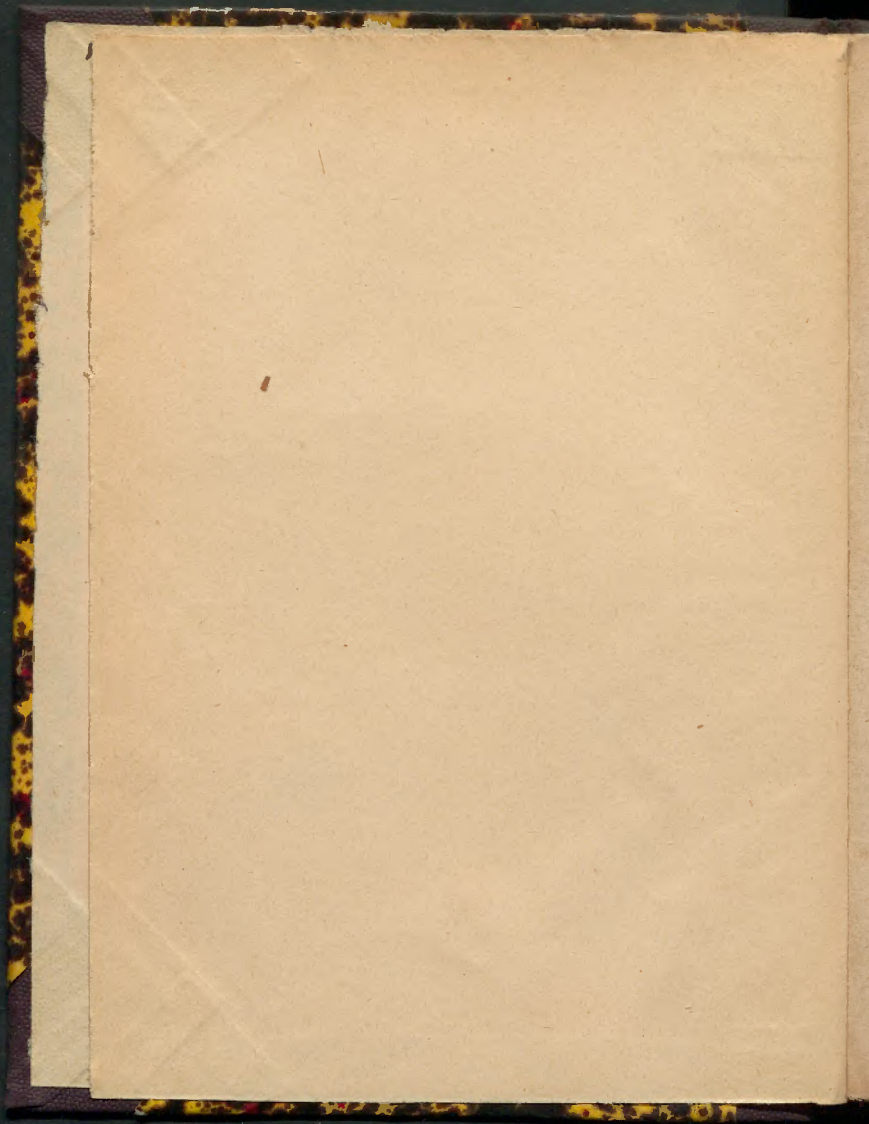

152

The image shows the front cover of a book. The spine and the four corners are reinforced with a dark purple, textured material, possibly leather or faux leather. The main body of the cover is decorated with a marbled paper pattern. This pattern consists of a dense, irregular network of dark brown and black spots and blotches of varying sizes, set against a bright yellow background. Small, scattered flecks of red are also visible within the yellow areas. The number '152' is printed in a large, black, serif font on a light-colored rectangular label in the upper left corner of the cover.

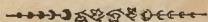
m. 152.

ԹԱՅԵԱՐՁԱՏԷ

ՀԻՔԵԱՅԻՍԻ

ԻՐԻՆՃԻ ՏԷՅԱ ԹԱՊ ԻԹՏԻՐՏԻ

Գ. Ս. ՄԵՂԱՐԱՃԵԱՆ

ԱՍԻԹԱՆԷ

ԹԱՊԻՍԱՆԷԻ Պ. ՃԵՂՎԷՃԵԱՆ

1872

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

OF THE

PHYSICAL SCIENCES

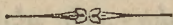
LIBRARY

OF THE

1872

ԹԱՅԵԱՐՁԱՏԷ

ՀԻՔԵԱՅԷՍԻ

ԹԱՐԻՍԻ շիրին կիւֆթար պէօյլէ նազլ Ի-
տէր քի, Սուլթանի Սէլաթինի ճիհան, վէ խա-
զանի խավաքիյնի զէման ճէննէթ մէքեան զա-
զի Սուլթան Միւրատ խանըն ասրի մէյանին
հասրի շահանէլէրինտէ, տէվլէթի Ալիյէ տէֆ-
թէրտարի Հիւսէյին էֆէնտի պիր միւտտէթ
մանսուպ վէ մուախխարէն մաագիւլ գալուպ,
խանէսինտէ իգամէթ իւզըն պուլունուր իտի:
Սաատէթ խանէլէրի Թօփ քաբուսու տախի-
լինտէ եէնի պահճէյէ նազըր, պիր իքի սէնէ
մըգտարը անտէ, ահպապտէն մահրում զա-
յէթ ճանը սըգըլըպ, տալմա քիթապ վէ թէ-
վարին միւթաալեա իլէ մէշղուլ պուլունուր

իտի : Պիր կիւն ահիպպասընտան Տէրվիշ Մահ-
մուտ նամ զարիֆ վէ սըֆաթ մէմուհէ իլէ
միւթթասիֆ պիր զաթ Հիւսէյին էֆէնտիյէ զի-
յարէթ իչիւն կէլիպ Հիւսէյին էֆէնտիյիլէ միւ-
քեալէ-մէյլէ էյլէնիրքէն , Հիւսէյին էֆէնտի .
ահ տէտի մէկէր պու ալէմտէ ճանտան պիր ահ-
պապ էտինէմէմիշիզ . պիր զէման հանէմիզտէ
օթ ուրաճաք գալգ աճաք եէր պուլունմազ իտի
չիմոի մատղիւլ օլտուք սէմթիմիզէ պիր ահ-
պապ օղրամազ օլտու . հօշունտուեա պունա
ֆէլէք տէրլէր պիր կիւն պիզիտէ մէսրուր իտէր :
Տէրվիշ Մահմուտ տէտի . Սուլթանըմ հադ-
թաալեա էօմրիւնիւզիւ էֆիլուն էյլէյէ . Տէվ-
լէթ սիզտէն կէչէրմի , պիր կիւն ինշալլահ եի-
նէ տիւսալեա էյլէր , Հիւսէյին էֆէնտի տէ-
տի վադա էօյլէ էմմա , ահպապ իլէ ալըշտըմ
մէրաք պէնի հէլաք իտէյօր , պիր սէօզ ադ-
նար զարիֆ քիմսէմ եօք քի անընլա սէօհպէթ
իտէյիմ , վէ սէօհպէթիմէ ճէվապէ դ ուտրէ-
թի օլա : Տէրվիշ Մահմուտ տէտի . Սուլթանըմ
« պիր էֆէնտի վար շէհր էմինի սէմթինտէ , իս-
մինէ Թայեարզատէ Շէմսէթալին էֆէնտի տէր-
լէր , եաշը օն սէքիզ եիրմի . զայէթ նազիք վէ

տիւարա վէ դէրաֆէթ թապ վէ ֆէսահէթ քէ-
լամլէ , պի էմաւլ վէ պի հէմթա պիր մահ-
պուպի դուլուպ տըր քի , ֆարիսի վէ արէպի-
յէ վէ իւրի մուսիքիյէ աշինա վէ խուպ ավաղ
վէ շիրին սուխէն տիր , վէ հիւսնիւն խաթ վէ
թէնպուրղէնլիքտէ միսլինամէսպուդ պիր զաթ
նատիւրիւլ սըֆաթ տըր . անը էֆէնտիմէ կէ-
թիրէյիմ ինշալլահ էֆէնտիմ սիզլէրտէ հօշ-
լանըսընըղ : Հիւսէյին էֆէնտի տէտի ճանըմ
Տէրվիշ Մահմուտ վար օլ մէտհ իթտիյին է-
ֆէնտիյի ալ տա կէլ կէօրէյիմ : Տէրվիշ Մահ-
մուտ հէման դալգուպ գանտէսին շէհր էմին
տէյուպ կիթտի : Թայեարլատէ շէհր էմին չար-
չուսունտա քէմանի Օսման տէտէ գահվէսինտէ
էյլէնիր իտի , Տէրվիշ Մահմուտ թօղրի գահ-
վէյէ վարսւպ , Թայեարլատէյէ անվալի ի-
ֆատէ էյլէտի . վէ պուլուրուն սիզի Հիւսէյին
էֆէնտի տավէթ իտէր տէյուպ , հէզար իսթիզ-
նա իլէ Թայեարլատէյի ալուպ Հիւսէյին է-
ֆէնտիւնին հանէսինէ վարտըլար : Օլտիմ էտ-
պաալար պուլուրուն տէյուպ մապէյն օտա-
սընա տավէթ իթտիլէր . օտատան իչէրի կիր-
տիքտէ Թայեարլատէ սէթ պաշընտան պիր եհր

էօրիւր էտա իլէ Հիւսէյին էֆէնտէնին էթէյի-
նէ վարտը . Հիւսէյին էֆէնտի էսթաղֆիրու-
լահ օղլում հօշ կէտինիզ պուլուրուն տէյուպ
եանըպաշնա օթուրթաու օլտէմ դահվէ չը-
պըք կէլուպ սէօհպէթ աղազ իթտիլէր . Թայ-
եարդատէ պաղը սէօհպէթ արասընտա միւ-
նասիպէթլի վէ հօշնա թէպէսսիւմպիրլէ պա-
ղը ֆըզրալէր նագլ իտէրտի . շէօյլէքի Հիւ-
սէյին էֆէնտի Թայեարդատէյէ պիր ալըր
կէօղիլէ նագար իթմէյէ պաշլատը . վէ պէօյլէ
ֆասիւհիւլ քէլամ վէ նագիք էնտամ վէ վու-
ճուհլէ լէթաֆէթ լէթաֆէթ իթթիզամ պիր
մահպուպու զէրաֆէթ իւսիւպէ , տէրուն ու
տիլտէն աշք ու ալեագա էյլէտի . օ կիւն ախ-
շամա դատար սէօհպէթ իլէ էյլէնիպ , պատէ-
հու Թայեարդատէ լէտէլ իսթիզան խանէսինէ
ալտէթ իթտի . Հիւսէյին էֆէնտի օ կիճէ սա-
պահա քատար ույքու ուլույամսյուպ , սապա-
հա տար չըքտը . աման Թայեարդատէ նէ՞ ա-
ճալըպ զէյիմտէն չըքմաղ , աճէպ պիւոպիւ-
թիւն պուրատա հանէկիր իտէպիլիր միյիմտէ-
յու միւլհաղա իտէրտի . օլտէմ էտպաալար-
տան պիրինի չըղըրըպ վար Թայեարդատէյի

տալէթ էյլէ կէսին տէյուէմը էյլէտի : Վէ
Թայեարզատէ կէլիւպ օլ կիւն եինէ ախշամա
գատար սէֆալէր զէֆքէլէր էյլէտիլէր , վէ ախ-
շամ օլունճա Թայեարզատէ իզին ալուպ կիթ-
տի . պիր գաչ կիւն պու մինվալ իւզրէ կէչ-
տիքտէն սօնրա , պիր կիւն Հիւսէյին էֆէնտի
տէտի . եա Թայեարզատէ սէն պէնի բէք գըսսա
պաղլատըն պէն սէնսիզ իտէմէյօրում . նէ՞ օլուր
գատիւմ պիրլիքտէ օլսագ ա՛ պէնիմ նուրի տի-
տէմ . Տէտի Թայեարզատէ : էֆէնտիւմ « վալի-
տէմ ճարիյէնիզ իսթիյարտըր , գուլուն տախի
րիզասը օլմատըգճա զայրի մահալտէ կիճէ գա-
լամամ » : Հիւսէյին էֆէնտի տէտի . պէն վալի-
տէ գատընընտան իզին ալըրում . զիրա սիզի սա-
յըր քիմէսնէ կիպի հըզմէթ քեար վէ եախօտ
շէօյլէ պէօյլէ ատամ կիպի թուլթմամ քի , վա-
լիտէնիզ գայըլ օլմասըն , սէն պէնիմ հասէթէ
քէնտի էվլատըմ մագամինտէ իթիպար էյլէ-
տիւմ տէյուպ , տէրան հաղնատարա վար պիւր
պօհճա թէրթէպ էյլէ , վէ Թայեարզատէ էֆէն-
տինին վալիտէսինէ հէտիյէ կէօթիւր վէ Թայ-
եարզատէ էֆէնտինին պիզիւմ հանէմիզտէ հա-
նէկիր օլմասընա ըուխսէթ տիլէ տէյուէմը էյ-

լէտի . օլտէմ հաղնատար պիր միւքէմմէլ սօհ-
 ճա թէրթիպ էյլէյուպ Թայեարղատէնին վա-
 լիտէսինէ հէտիյէ կէօթիւրտիւ . հաթուն պօհ-
 ճայը կէօրիւպ ահվալի աղնատըգտան սօնրա իզն
 էյլէթի . վէ հաղնատար միւթտէսին կէթիրտիք-
 տէ միւմայիլէյհ Հիւսէյին էֆէնտի Թայեար-
 զատէ իչուն պիր մունթաղամ օտա տէօշէթտիւ
 Չուհա մագաթ , չաթմա եաստըգ , հիւմայուն
 բէնճիրէ բէրտէլէրի , արուսէք բէլթահտա ,
 սըրմայը գաբու բէրտէսի քէհրիպարլը չըպըդ-
 լար , վէ ճիւմէ նիզամը եէրինտէ , տախի գուշ
 թիյիւ շիլթէ , տէօքմէ եօրկան , թիւլպէնտ
 չարչաֆ , եիւզ եաստըղընա վարընճա սըրմա
 իշլէմէ ճանֆէսլէր իլէ տիւղիւպ , պիր իքի էտ-
 պաա թայըն էյլէտի , վէ պիր գաշ գաթ պաշ-
 տան այաղատագ էլպիսէլէր , միւսմէն շալլէր՝
 սամուր՝ զընճապ՝ գաղում՝ վարչադ՝ գարսագ
 քիւրքլէր , ալթուն բիչաղլէր , կէվէր եիւլիւք-
 լէր , վէ էնվայի թէօհֆէ շէյլէր իհսան էյլէտի
 վէ արատա ալթուն եքսիքսիզ , էլլիշէր իւղէր
 քէրէմ իտէրտի , վէ չօք կիճէ սապահլարա գա-
 տար օթուրուպ զէֆգ ու սէֆա իտէրլէր իտի :
 Արթըք պու բէվիշլէ Հիւսէյին էֆէնտի հարէ-

մէ պիլէ սէյրէք կիթմէյէ պաշլաւը , տայիմա
գարշը Գարշընա կէլիւպ կեան սազ վէ կեան
սէօղիլէ տէմսազ օլըւրլար իտի , սէքիզայ մըդ-
տարը պու մինվալ իւղրէ կէշտի , վէ ըամաղանի
շէրիֆ կէլտի , Հիւսէյին էֆէնտի մահսուսէն
Թայեարղատէ իշիւն եազ , պալ , բիրինչ , շէ-
քէր , ուն , վէ էնվայի ըիշալլէր , վէ սուճուք
զէյթին , վէ ճիւմլէ մասարուֆունու կէսրտիւք-
տէն մատա , պէշ եիւզ ալթուն տա հարճլըք
իհսան էյլէտի : Աէ օլ ըամաղանի շէրիֆտէ ա-
ղիմ ճիւմպիւշէր վէ սէֆալէր էյլէտիլէր . պա-
տէհու արիֆէ կիւնիւ իքինտի մահայի Թայ-
եարղատէ Հիւսէյին էֆէնտիտէն իղին իսթէտի
վալիտէսինէ կիթմէք իշիւն , Հիւսէյին էֆէն-
տիլէ պու թէքլիֆ միւշքիւլ կէլտի , Թայեար-
ղատէ տէտի . էֆէնտիմ « պու կիճէ վալիտէմ
ճարիյէնիզլէ իֆթար իտէյիմ , սապահ ինշալ-
լահ պայրամ նամազընտան սօնրա էյլէնմէյուպ
կէլիրիմ . հաղնատարըն ուշաղը , Թայեարղա-
տէնին ուշաղընա պիր պօհճա վէրիւպ , էֆէն-
տիլէ սէլամ սէօյլէ , քէնտիլէրինէ լեայըդ տէ-
յիլ էմմա մաազուր պույուրսունլար տէտի ,
Թայեարղատէնին ուշաղը պօհճայը ալըպ կիթ-

տի . Թայեարդատէ ուշադընա նիշուն կէրիտէ
գալտըն տէյու սօրտուգտա ուշագ պօհճայը
աղնաթտը , Թայեարդատէ քէնտի քէնտինէ եա'
Հիւսէյին էֆէնտի , աճապա սէնին կիպի պիր
քէրէմ իւթթապը ատէմ շու ճիհանտէ պիր
տահի պուլունո՞ւր մու . պու տէվլէթտէ Սատ-
րսղամ օլաճագ ատէմսին . զիհի քէրէմ . զի-
հի ինայէթ տէյուպ խանէսինէ վարտը : Վա-
լիտէսի տէտի . էյ օղլում , Հիւսիյին էֆէն-
տիյլէ զէֆք ու սէֆալէրիֆթիխար իլէ իտիւպ
պիզի ունութտունուզ . Թայեարդատէ տէտի .
էյ՝ վալիտէյի աղիզիմ . էֆէնտի հազրէթլէրի
պէյնիսիզտէ պիր մուհապպէթ բէյտա օլտու
վէ պէնտէնիզի կէօզիւնտէն այըրմագ իսթէմէզ
հէման սիզին յուլանըզ լազըմ տէյուպ վալի-
տէսինին տէսթէնի բուս էյլէտի , վէ պու սէօհ-
պէթլէր արասընտա . վալիտէսի պօհճայը կէօ-
րիւպ օլ եանընտաքի նէ՞ տիր օղլում տէյու
սիւվալ էյլէտիքտէ , էֆէնտիմիզ պիզէ պայ-
րամըզ իհսան պույուրմուշ տէյու ճէվապ իյ-
լէտի , տէտի վալիտէսի աչ օղլում պագալըմ
օլ սէվլիւլիւ էֆէնտին սանա նէ՞ թէօհֆէ շէյ-
լէր իհսան պույուրմուշ , Թայեարդատէ պօհ-

ճայը աչքս կիօրտիւ քի , պիր կեաւուր ֆէսի
տէօրթ տէյիրմի աստար , իրլիք ալաճասը ին-
թարի , մալի պօղասը տիգլիք , պիր գարաճա-
լար գուշաղը , պիր եէլքէն պէզի տօն , պիր ա-
մէլիգա կէօմլէկ : Հէման հաթուն պունլարը
կէօրիւնճէ , հայ օղուլ պունլար նէ՞ տիր տէտի
օլ աոտէմ սէնի չօդտան իսթիսգալ էթմիշ ,
պու սէնի զէֆքլէնմէտէն զիյաոտէտիր . պէօյլէ
պօհճայը սարայտար Կիրաղուս տհպարա պիլէ
վէրմէզլէր . սէն ա՞ճ մըսըն , էսպապը՞ն մը եօդ
փարա՞ն մը եօդ , կէօրտիւնմիւ օլան մասղա-
րալըզը , օլտէմ Թայեարզատէ վալիտէսինին
եանընտա հէճիլ գալուպ , հօշունտու պէնտէ
պիր տահի սէնին հանէնէ այագ պասարսամ
էլ պէլինտէն ըահէմտարէ հարամ կէլմիշլէր-
տէն օլայըմ տէյու անտէյլէտի : Մէկէր Հիւ
սէյին էֆէնտինին արապաճըսը Վէլի Մահ-
մուտ հաղնատար աղայէչըզուպ , ճանըմ աղա
ալըշ վէրիշ պիլմէմ , ինայէթ քէրէմ իտէրսին
պէնիմ այլըդ ահճէմլէ պանա բուպա ալըվէր
աէյու ըիճա էյլէմիշ , վէ հաղնատար օլպօհ-
ճայը տիւզիւպ օտասընա գօյմուշ իտի . վէ
Թայեարզատէ իչիւն տախի պիր պօհճա այըը-

յէթէն թէրթիպ օլունմիշ իտի , պիր տիքմէ
աթլազ , վէ իշինտէ պիր ալթուն պաշ սարըդ
պիր թէլլի պէրտար պիր չիշէքլի հինտքեար ,
պիր ճար շալ , պիր չիշէքլի շալ , պիր էլմաս
գապզէլի բիշագ , պիր բէժպէզար իշտօնու ,
պիր թօմալը ուչգուր , պիր ինճիլի եաղլըդ ,
պիր եիւզ հալլուսու թէլլի իշէմէ , պիր կէվ-
հէրլի սաաթ , վէ պիր սըրմալը թօր քէսէ ի-
շինէ իւշ եիւզ ալթուն եաստըղըն իւթիւնտէ
դօնուլմուշտի , չիւն Վէլի Մահմուտ հանը պէ-
նիւմ պօհճամ տէտիքտէ , հազնատարըն տախի
պիր աճէլէ մասլահաթի օլուպ , պէնիւմ օտաւ-
տա թրասպուզանըն ալթընտա գըրմըլը պօհ-
ճա վար , օլ սէնին տիր ալ տէյու հազնատար
Մահմուտա էմր էյլէտի , արասպաճը օտայէ
կիրուպ պիր քէնտի պօհճասընէ վէ պիր տէ
թայեարղատէնին պօհճասընէ նազար էյլէյուպ
զահիր պէնիւմ պօհճամ պու օլմալը տէյուպ
թայեարղատէնին պօհճասընը գաբտըլը կիպի
գանաէսին իւսկիւտար տէյուպ կիթտի , վէ
պօհճայը աչըպ կէօրտիւ քի հայլի Ղուրուշա
մէյաանա կէլմէյէճէք պիր պօհճա . պունու
պանա եէտիրմէզլէր տէյէրէք , պիր էսպէ սիւ-

վար օլուպ թուլթ պէնի սիլա տէ յուպ սավուշտի:

Մէկէր հաղնատարըն ուշաղը Թայեարղա-
տէ իչիւն թէրթիպ օլունան պօհճայը օլ պօհ-
ճայը սանըպ, եաղնըչ վէրմիշ իտի, չիւնքիւ օ-
տատա անտէն զայրի պօհճա եօղիտի, վէ պայ-
րամ պիթտիքտէն սօնրա, Թայեարղատէ պիր
տահի Հիւսէյին էֆէնտինին հանէսինէ օղրա-
մազ օլտու. Հիւսէյին էֆէնտի զիյատէ մէրազ
իտիպ, աճապա Թայեարղատէմ նէ՞րէտէ զալ-
տը տէ յու կէօղիւ բէնճիրէլէրտէ օլուպ, պէօյլէ
կէճիքմէսինէ թաաճիւպ վէ թէէսսիւֆ իտէրտի
օլտէմ դաբու չուհատարընը չըղըրուպ էմր էյ-
լէտի քի, վար շիմտի Թայեարղատէյի պուլ,
վէ աղնա քի քէյֆիմի եօղ, եօխսա պիր պաշ-
գա հա՛լ մը կէլտի պաշընա, զիրա պուգատար
կէճիքմէյէճէյիտի, նիչիւն կէլմէզ. օլ պիլմէզ
մի պէն անօրղ իտէմէմ Թայեարղատէ իսէ պօհ-
ճայը քէնաի ուշաղընա վէրուպ, վար շունու
հաղնատար օլաճաք հէրիֆին չէհրէսինէ աթտա
կէլ աէյու էմր իթմիշ իտի, ուշաք պօհճայը
կէօթիւրիւպ աղամ սէլամ սէօյլէտի, պունուն-
լա պիր սայըր դ ուլունու չըրաղ էյլէսին տէտի.
տէյուպ, պօհճայը հաղնատարա վէրտիքտէ,

հաղնատար հայ մէտէտ տէյերէք եերէ գա-
բանտը . վէ հէման մէսթճէք Թայեարզատէ-
նին էվինէ սէյիրտիւլ գաբուլու չալորքտա
Թայեարզատէնին վալիտէսի.քիմ օ տէյու սի-
վալ էյլէտի, հաղնատար սէս վիրուլ գաբուլու
աչորրտը, վէ իչէրի կիրիւլ, Թայեարզատէնին
վալիտէսինէ տէտի, աճապա Թայեարզատէ է-
ֆէնտիմ պունտա՞ մը, Թայեարզատէնին վա-
լիտէսի ճէվալ էյլէտի, եօգ օղլում, սապահ-
լէյին կիթտի, վէ շիմտիյէ գատար կէլիւլ չըդ-
մատը, հաղնատար պաչատը բէճա ու նիյաղ
իտիւլ աճապանէ՞րէյէ կիթտի տէյու սիվալ
իթմէյէ. վէ գատըն պիլմէմաէն ղայրու պիր
ճէվալ վէրմէզ իտի. հաղնատար կէօրտիւքի,
պու գատար եալվարմատան սօնրա, եօգտուր
եօգտուր եօգտուրտան պաչգա պիր սէօզ եօգ
իւմիւտիւնիւ գաթ իտէրէք մահճուլ գալուլ
կէրի տէօնտիւ, պիր այ մըգտարը պու վէճհ
իւզրէ կէչտի էմմա, Հիւսէյին էֆէնտի կիթ-
տիքճէ ալթէլէնիւլ, պունտա պիր հիքմէթ
վար, ֆագաթ պէն ֆէրք իտէմէյօրումտէտի.
վէ հէրքիմէ սօրտու իսէ պիլք սահհիհ ճէվալ
ալամատը, վէ հէճիլ գալուլ, նէ իտէճէյինի

շաշըրտը : Պէր կիւն վարայըմ պարի աղնայըմ
տէյուպ , սապահէյըն երքէնտէն թէպտիւ
ճամէյլէ պաշնա պիր շալ պիւրիւյիւպ գարու-
տան տըշարը չըգտը . վէ օ կիւն ախշամօլուպ
էտպասալար կէօրտիւլէր քի Հիւսէյին էֆէնտի
կէլմէտի , հանըմ հարէմտէն հաղնատարը տօ-
լապէ չըղըրուպ , էֆէնտին նէօրէտէ տէյու-
սիւալ էյլէտի , հաղնատար ճէվապ իտիւպ ,
տէտի վալլահի «սուլթանըմ» օլ Թայեարզա-
տէ տէտիքլէրի քիւլհանի իչիւն եիրմի կիւնտէն
պէրու ճիւլմէմիգի թէքտիր իտիւպ , հիչ պիրի-
միզլէ սէօհպէթ էյլէմէզ օլտու , սապահէյին
Թէպտիւ վարայըմ պէն կէթիրէյիմ տէյու-
կիթտի , վէ պիլմէյիզնասըլ օլտու . տէտի հա-
նըմ , ա՛հ քեաֆիր քիւլհանի . նիհայէթ էֆէն-
տիյի էլիմիզտէն սիհր իլէ ալտըմը , էֆէնտի
մահպուպ տօսթլուղունու ազըպէթ ֆէրաղաթ
իթմէտիմի , իլահի կէօզլէրինէ երմըրճաք չըգ-
սըն . եէթիչմէսին օ րէզիլ քի էֆէնտիյի քէն-
տինէ պէնտ էյլէտի , հարէմէ կէլտիղի վագըթ
եիւղիւմէ պիլէ պագմազ , տախի կիճէ սաաթ
ալթըլյա եէտիյէ գատար կէլմէզ . սագալը ա-
ղարտը , եինէ ֆէրաղաթ իթմէտի , ազիմսիհրէ

օղբատը . զիրա օղբանքն անատը ղայէթ սիր-
պազմիշտէյու չօգ պիւհթանլերլէ ղէմմիլլէտի-

Ձիւն արէտէն պիր հաֆթա մուրուր իյլէտի
պիր կիւն գաբուտան իշերի պիր աւեա հսպ պիր
նէֆիւ րահայէ , իւղէրինտէ պիր ագ սագալլը
աղա , վէ աթըն էօնիւ օրրա ալգաբութլու իքի
գալփաղլը քէօլէ պիւնէք թաշընա եանաշուպ
աթտան աշաղը ալտըլար . վէ օլ աղա գաբու-
տան իշերի կիրուպ , օլ տէմ նէրտիւպանտէն
եօգարը չըգտը , վէ հաղնատար օտատը նէրէ-
տէ տէյու սուալ իտիպ , հաղնատար օտատընէ
կիրտի . հաղնատար օլ աղայէ պույուրուն տի-
յէրէք այաղա դալգուպ սէտիր իւղէրինէ տա-
վէթ իյլէտի . պատէհու ազիմ թալթիֆլէրլէ
չըպըքլար գահվէլէր իշիլիւպ , օլ կէլէն աղա
էլ ճէպ իտիւպ , պիր թահվիլ վէ պիր մէք-
թուպ չըգարուպ հաղնատար աղայա վէրտի ,
հաղնատար աղա մէքթուպու ալըպ կէօրտիւ
քի , քէնտի էֆէնտիւնին էլ եաղըօր . պաշլա-
տը օգուժաղա . վէ մէքթուպուն սուրէթի պու
«Պէնիմ ճանրմ հաղնատար Սլի աղա , թա-
րաֆընըղա կէլէն էֆէնտիւնին եէտինտէ օլան
թահվիլիմի ախլ իտիւպ , պին ալթուն էտա

իտէսին , պէնսէն հիշ պիր սուալ էթմէքսըղըն .
հազնատար մէքթուպուն իշինտէ օլան էֆէնտի-
սինին եազըսընը տախի օգուլուպ . տէտի սուլ-
թանըմ « բէք էյի էմմա , պիլիմ էֆէնտի
հազըթլէրինէրէտէ . զիրա պիր հաֆթատըր
տայրէ եիւզիւ իւղէրէ զալտը . հէման աղա ճէ-
վապէ կէլիպ , պագ հազնատար աղա « սէն սի-
վալէ մէմուր տէյիլսին . անճա մէքթուպտէ
հէր նէ քի եազըլմըշ իսէ վէր կիտէյիմ , մէօ-
հիւրտէ եազըտէ պիր շիւպհէն վարմը , զիրա
վագթիմիզ կէչէյօր տէտիքտէ , հազնատար
զարուրի օլ աղայէ պին ալթուն իթա էյլէտի .
վէ օլ աղա ալթունլէրի ալտըքտէ հէման եօլա
րէվան օլուպ կիթուի :

Պու մինվալ իւզընիքի իւշ հաֆթա օլաղա
կէլիպ , եինէ պին ալթուն ալըպ կիթտի : Պիլ
կիւն հազնէտար հանըմը մապէյն զաբուսունա
չըղըրուպ տէտի : Սուլթանըմ մալիւմիւնիւզ օլ-
սուն քի , իւշ հաֆթատըր շու գըյաֆէթտէ
պիր հէրիֆ կէլիպ էֆէնտինին թէսքէրէսիլէ
պիր թահվիլ կէթիւրիպ պին ալթըն ալըր կիտէր
էֆէնտիտէն սուալ իտէրսէք , հէրիֆ ճէվապ
պիլէ վէրմէզ . վէ թէսքէրէտէ տախի պէնտէն

սուալ իթմէյէսինիւ տէյու եաղմըշ. նէ՞ եա-
փաճազըղ պէօյլէ պիլմէմ, չաշտըմ գալտըմ,
հանըմ ահիտիւս տէտի, օլ քեափիր քիւլհա-
նինին էվինտէ զէֆք ու սէֆպյէ տալուս, փա-
րա պէթտիքճէ կէթիրտիրէր հարճլըք իտէրէր
վէ պիղի պուհաա պիլմէսիւնէր տէյու խապէր
վէրմէղլէր. արթըք էլվէրիր նէ օլաճաքսա օլ-
սուն. չիմտի օլ եօղ օլաճաք քիւլհանինին է-
վինի պասարըմ, օլ կէլէն հէրիփի տէ, օլ քիւլ-
հանիյիտէ մասդարա իտէրլմ վէ եա էվինի
պարզըմը եղզըս թէրք իյէրլմ տէյուս. օլ
սաաթ վարըս պլթը ճարիյէ հաղըր իթտի
լթէքլէր ալթընտա սօքալքլէ. հանըմ տախի
թէպտիլ գըեափէթլէ եօլա ըվան օլուս,
գաեաէսին Շէհր իսլին տէյուս կիթաիլէր.
Թայեարցստէնին գաբուսու էօնիւնէ վարտըք-
տա. հանըմ ճայիրէլէլինէ էմը էթտիքի,
չիմա ի չէօյլէ պիլմէքսիլլէ միսափիր կիպի կի-
րէլիլ. վէ էֆէնտիլլէ օղլանը կէօրտիլգիւփի գ-
աեաէ, օղլանա պաս էտին գօքայը. վէ սագլն
օլմայա էֆէնտիլլէ էլ գալտըրաւընըղ, զիրա
պէն օնուն նիլամընը վէրիրլմ. ճարիյէլէր տէ-
տիլէր, էթաղփիրլլա հէֆէնտիլմ, պիղլմ.

հոթ տիմիզ մի էֆէնտիյէ էլ զաւարբումսդ , օլ տէմ գաւառս չարսի իշէրու կիրտիլէր . Թա- յեարշատէնին վաչիտէսի դարչըլայրս , պուլու- րուն տէյէքէք եօդարը տալէ թ էյլէտի . հա- նըմ ճարէյէլէքլէ օտայէ կիրտիքտէ , պաշլատը օտանըն տէօր թ ճանիպինի նաղարէ թէ ալմաղա վէ էֆէնտիյէ մի թալիք քիմսէլէրի կէօրէմէ- յուս , Թաչեարշատէնին վաչիտէսինէ օղուն նէրէտէ տէյու սիւալ էյլէտի . հաթուն ճէ- վապէ կէլիս «սուլթանըմ օաւահլէյլն չըդար շուրածը քոտ պիր քիւչիւ ճէք դահլէ վար , կի- տէր օրատէ էյլէնիր . հանըմ . « աճապա չը- դըրմանըն իմքեանի վսր մը տէտիքտէ , հա- թուն օլտէմ աբապի չըդըրս «հահմէ » վար քահվէտէն էֆէնտիին չըդըրը վէր տէյու էմը էյլէտի . արաչ տէրան դահվէյէ վարու պէ- ֆէնտիսինէ տէտի , պուլուրուն դարնըմիլ- լէրի իսթէր . Թաչէւրղատէ ելէտէյէքէք , նէ պու հապէք աճապա պիր շէյ մի զուհուր էյլէ- տի տէյոն սէլիւտիս հանէսինէ վարտը քի- էֆէնտիսինին հանըմը չալէ պիւրիւնիւս տա- թա թէպտիլ դընաթէթ քէնտիլէրինէ կէլմիշ- մաաշալըն հանըմէֆէնտի վաղ թի շէրիլիլէրի :

նիզ հայր օլտուն էֆէնտիմ, սէֆալէր կէմիշ-
սինիզ սուլթանըմ տէտիկտէ, հանըմ ազը-
պէթին հայր օլտուն էվլատըմ սէֆա պուլտուք
տէյու ճէվապ իթտիքտէն սօնրա տէտի. էյ
Թայեարղատէ. էֆէնտիյի նէ՝ եաբտըն, Թայ-
եարղատէ թաաճիւպտէ դալըպ, նի՞ ճէ սուլ-
թանըմ տէյու սիվալ իյլէտի. հանըմ տիտի.
էֆէնտի պիր այ տըր սանա չըքտը. վէ պիր
տաճի կէլիպ կէօրիւնմէզ օլտու. վէ նէ կիթ-
տիղի եէր պէլլի. նէ չըքտըզը, պիղար օլտուք
Ալլահ աչգընա պունտնասա սէօյլէ. Թայեար-
ղատէ տէտի, վալլահի սուլթանըմ՞, օլ զա-
մանտան պէրու էֆինտիյի նէ կէօրաիւղիւմ
վար, վէ նէ պիր խապէրիմ. սիզլէր հիչ պիր
նիչան ալամա՞տընըզմը. տէտի հանըմ. հիչ
նամը նիչանը եօդ. իքի հըզմէթքեարլէ պիր
աղա կէլիպ, հաթթատա պին ալթուն ալըպ
կիտէր. վէ էֆէնտինին նէ՞րէտէ օլտուղունու
սօրարսաք խապէր տէյիլ ա, ճէվապ պիլէ
վէրմէզ, թէզքէրէսինտէ տախի պէնի հիչ սօր-
մայասընըղ տէյու դիզը իյլէմիշ, վէ օլ աղա
պու կինն էօյլէնտէն սօնրա եինէ կէլիլ. հէ-
ման Թայեարղատէ ահվալի տույաուքտա ճանը

պաշընա սըչըրայըպ վայ պէնիմ ճիհանտէկիր
էֆէնտիմ տճապա նէ՝ դազայա օղրատըն տէ-
յու ֆէրեատ իտիւպ , տէտի . ա՛ սուլթանրմ «
պու դատար էտպաալար վար , հի՞չ պիրիտէմի
ազնամազա սայ վէ դայրէթ իթմէզ . վէ օլ տէմ
խըչմիլէ տօղրու Հիւսէյին էֆէնտինին դօնա-
ղընա վարուր . վէ հազնատար օտասընա սէյիր-
տիպ . հազնատարը կէօրտիւքտէ , է՛յ պիվէֆա
հանը էֆէնտիմիզ տէյու սօրտու . հազնատար
ճէվապ էթտի . էֆէնտիմիզին նէրէտէ օլտու-
ղունու պիլմէմ անճա պունու պիլիրիմքի սի-
ղի պուլմազ իչիւն կիթտի . վէ պիր տահի կէ-
րիպ չըգմաուր , պիզէր տախի զիեատէ վէսվէսէ
վէ պէյիւք գասէվէթէր իչինտէ գարզ օլմու-
շուզ . նէ կիճէմիղ կիճէ , վէ նէ կիւնիւմիւզ
կիւն , շիմտի տէտի Թայեարղատէ , չօգ սէօհ-
պէթ վազ թի տէյիլ , օլ հէրիֆ նէ՞ զէման կէ-
լիւր . տէտի հազնատար շիմտի հէման Էօլտու-
տըր . Թայեարղատէ սըչըրայուպ . բէնճիրէ
բէրտէսինի արալըզ իտիւպ . էնքսէսինէ կիզլէ-
նէրէք , աչաղըսընը կէօղէթմէյէ պաշատը ,
պիրտէ հէրիֆ պիր չէյրէք մաւրուրինտէ տ-
բանսըղըն գաբուտան իչէրի չըգա կէլտի , վէ

էվէլքի մինձալ իւզրէ սին աթոճն ալլալ կիւ
տէրբէն . Թայեարշատէ հեման էն քսէօինաէն
աշաշա սըշրայը պ գօլլայա գօլլայա : սո լթան
Մէհէմէթ , շահաթտէլէր պաշը . վէղնէճիլէր
գաբուսունտան տըշարը . սուլթան պայազիտ
պուղտայնըլաթգաբուսունտան տըշարը չըղըս
տիվան եօլս . ըրդատ պազարի , քէյիքհանէ
սօքաշընտան սաշըս , Թայեարշատէ աշգա .
սընտան գօլլամատա , պիրաղ տահա կիտիւպ
Յաշըլը վաշա սարայընտան իչէրի կիւտի . վէ
տէրան գաշուլաթ գաբանտը :

Թայեարգատէ եայընըղճա տըշարտա գա
լուս , տիւշիւնէրէք գալորըրմլարը էօլլմէյէ
պաշլտտը . վէ աճապա նաճըլ օլտճագ տէյու
էնտիչէտէյգան պիրտէ կէօրտիւ քի գաբու
թէքրարէն աշըլտը . վէ պիր նիկեսար նա
ղէնին զուհուր էյիէտի . պիւշաիւլ տամաղի
ֆէրաճէ , շէրպէթի եաշմագտան տըշարը բէ
րուշան քեաքիւլէր ալ եանաղա տէօքիւլմիւշ
պէյթ կիւլէր գըղարմըշ շէրմէյլէ օլ զօնչէյի
կէօրիւնճէ սիւմպիւլ իսամ օլաւ , բէշքէյլէ
քեաքիւլ պիւքիւլիւնճէ , անէ սայրը օլունճա
տիւշէր բէնչէյի աշգա , տիւշտիւ տիլէ շահ

պազ նիկեազիս սիւղիւղիւնճէ դաճմասի , հիւալ
դաշ , ահու կէօղ , մաարիթ քիւրիք , դարան-
փիլի միւսէլէր , դըրմա բէնպէ հօթօղ իւզէ-
րինտէ էլմաս համիսէլէր , հէյալ մէյալ կէօ-
րիւնիւր , փէրաճէսին դավուչսուրմուշ սէրվի-
կիպի խիւրամ իտէրէք , հէմ տախի փէրաճէ-
նին էթէքլէրինտէն պիր դարըշ նար չէչէյի թէ-
փէ պաշը անթէրի տըշարը չըդմըշ , արտընտան
սէրիզ ճարէյէ , ալ , ստրը , կիւլէզ , ֆըստըդը
մօր , թուրունճի եէչիլ , մալի փէրաճէլէր ,
բէֆթար իտէրէք Թայեարղատէյէ տօղրու կէ-
լիւպ , եանընտան չէքէր կիպի իտէրէք , վադթի
չէրիֆլէրինիզ հայր օլսուն էֆէնտիմ Թայեար-
ղատէ տէտիքտէ , Թայեարղատէ ճէվապ ի-
տուպ , Ալլահա ամանէթ օլսուն էֆէնտիմ տէ-
տի , ա՛հ էֆէնտիմ հայրի զէման տըր հայալին-
լէ էյլէնիւրքէն , էլհամաթիւլլահ պու կիւն մա-
լիք օլտում . ա՛ դըղլար դաշ կիւն տիւր կէօզլում
սըշրարտը , պադ նէյէ նիհայէթ իմիշ . մէկէր
Թայեարղատէմի կէօրէճէքմիչիմ . Թայեար-
ղատէ հայրէթ իտուպ , տէտի . էֆէնտիմ հայր
օլա . սիզ պէնտէնիզի նէտէն պիլիեօրսունուզ
տէտի . զէնան էֆէնտիմ , էհլիտիլ պիրպիլինի

պիլմէմէք նիսաֆ աէյիլտիր , ահ էֆէնտիմ
նիչին պիլմէմ , պուլուրուն պիր ֆինճան ա-
ճը դահվէմիղի իչին , վէ թէչրիֆինիղէ հանէ-
միղի շէն րուշէն էյլէյին էֆէնտիմ , աղլէթ-
մէյին պէնտէնիղի իքի կէօղիւմ , կէլ քէրէ-
մինիղ օլուն պիղէ շահըմ տէյուպ . Թայեար
զատէյի ալըպ սարայ գաբուսունա վարտըլար
վէ գաբույու տադ իտուպ էֆէնտիյլէ իչէրի կիր-
տիլէր : Թայեարզատէ կէօրտիւ քի իքի ճանիպ-
տէն եիրմի գատար մաճար քէօլէսի , հէման
Թայեարզատէի կէօրիւնճէ , եա' հու էֆէնտի
պիղէ թիւթիւն պադչիչի տէտիլէր դըլ տէտի
էֆէնտիմ տէօրտ ալթուն վէր Թայեարզատէ
էլճէպ իտուպ , տէօրտ ալթուն չըդարուպ վեր-
տի , վէ հէրիֆիլէր ալթունը ալըպ , պէրէքեաթ
վէրսին աէյէրէք կէրի չէքիլտիլէր :

Ահտէն իլէրի վարըպ կէօրտիւքի պիր վա-
սիհ մէյտան . վէ օլ մէյտանըն նիհայէթինտէ
պիր գաբույա տախի վարտըլար . քէզա անըտա
տադ իտուպ իչէրի կիրտիլէր . Թայեարզատէ
տէօրթ եանընա պադըպ հայրէթտէ գալտը .
փատիշահ սարայը կիպի քեարկիւր գաբուլար
օլ դաբուտան աալի իչէրի կիրուպ կէօրտիւ քի .

եիրմի դատար Պօչնագ վէ Արնավուտ տիշիւտի-
 լէր. վէ էյվալլահ էֆէնտի պիզէ թիւ թիւն պագ-
 շիշի տէ յինճէ, Թայեարղատէ տէօրթ ալթուն
 չըդարուպ վէրտի էմմա ադըլ տայրէսինտէն չըդ-
 մա մէնղիլինէ եադլաշտը. չիւն օլ դաբուտան
 իչէրլի կիրտիլէր պիր աղիմ մէյտան կէլտի, վէ
 օլ մէյտանըն նիհայէթինտէ պիր ուլու դաբու-
 տախի աչըլտը, վէ օլ դաբունուն իչ եանընտա
 եիրմի դատար պէլիղատտիլէ թէվաչիլէր պու-
 իսիմլէրլէ. ամմէ աղա, խէնտան աղա, պէչիր
 աղա, էպչիր աղա, սիւմպիւլ աղա, սէրրուր
 աղա, րէյհան աղա, չէօրիւր աղա, մէրճան ա-
 ղա, պիլեալ աղա, եադուլթ աղա, էլմատ աղա
 միւրէմ աղա, ֆիւլֆիւլ աղա, դիւմիւլթ աղա
 րէյման աղա, չէֆիր աղա, թէօրիլը աղա,
 խուրչիտ աղա, զամմէ աղա, պունլար Թայ-
 եարղատէյի կէօրիւնճէ. մաշաալլահ էֆէնտի
 պիզէ թիւ թիւն պագ շիշի տէտիլէր. Թայեար-
 զատէնին էօմրիւնտէ կէօրմէալիլ շէյլէր. դօր-
 դուսունտան պէյնղի ալթտը էմմա նէ չարէ.
 զարուրի տէօրթ ալթուն տախի վէրուպ կէչ-
 տիլէր. վէ պիր աղիլէլի վարըպ. պիր մէրմէր
 տէօչէլի մէյտանա չըդտըլար վէ օլ մէյտանըն

նիհայէթինտէ պիր ալեա թաշ նէրտիւպոն
էօնիւնտէ օնիւրի գաւառէ քրուզ վէմաճաշ ճա-
րիւնէրի, կիւլիւթան՝ շահպաշ, կիւլֆէմ՝ լուխ-
ֆի, ֆաթմա, կիւլպոյ, ճէվրի, նազիրի, կիւլ-
պէյաշ, թէօնֆէ, շէրաթէթ, ամպէր, կիւլիւ-
զար, պու ճաշիյէլէր Թայեարլատէյի կէօրին-
ճէ հէփիտի պիր աղըլ տէ ոյլէր, մաաշալաշ
Սահպա գաւթա իշթէ պու շիքեարէ սէօլ եօգ .
Սահպա հէման Թայեարլատէնին պօլուն թու-
թուպ, նէրտիւպանտան եօլաթը չըլտըլա :

Թայեարլատէ կէօրտիւքի Աթ մէյտանը
գատար պիր մէյտան : վէօլ մէյտանտա գըրգ
էլլի գատար օտա, վէ ճէմիսինին գաբուսունտա
ղէմպուրի բէրտէլէր աթըլը, վէ տուվարլարտա
տէօրտէր արչն ուզունլուզու այնէլէր, պիլուր
հալիսէլէրլէ թէզղէիյն օլունմաշ . վէ գըրդ-
գատար ճաշիյէ սիվանհանէ օրթատընթա խի-
րամ իտէրէք, վէ մախլէօլէրի տէրտի աշըդ-
ֆըլըլթըլը, օտատալաշըրը, չուհատար եում
բուզու, թօփ սալիւթէսի, տուտու պուրնու,
սէպիլհանէ սաշաղը, ֆէլէք թապանճասը, ա-
շըլ չիմտիյի, մահալլէ գալկատը, աշիւֆտէ պօհ
ճասը, պահճէ մէնէքլէսի, եար երգընթըլը

հօթօյադէն, ետապուր փաշա գուշահամասը,
հաշնառադ պլլըղը, շաֆաւ պստոր ըննկեա-
մուղ դաշպաւ ուլէրէ, քիմիտէ ալ, եէչիլ, մա-
վի, սարը, ֆըստըլը, մալ, հսլայի, աշաւ-
կիւնէի, գումուլու կէօքիւ, թէնսուֆի, բեմպէ,
նար չիչէի, ըսթօթս, միւտսլը Թանֆէս, աթ-
լու, սահտալ դէրպսպար, վէ ըստադօզի
չալմալէրէ հիւրիւլէր կիպի սալըլըպ կէլտիք-
ճէ, Թայեարզատէ թամաշա իտէրտի. վէ Սա-
պա Թայեարզատէի տիւմնահանէնն օ պիր պա-
շնա կէօթիւրիւպ, պիր դաշու աշոր վէ Թայ-
եարզատէյէ պույուրուն տէյուպ իչէրի կիրտի-
լէր. Թայեարզատէ կէօրտիւ քի պիր մունթա-
ղամ օտա. ալ չուհա մալաթլար, վէ դարան-
ֆիլի եաստըլէրէ տէօլէնմիշ, վէ տուվարլարը
կիւմիւշ եալորդլարլա կէօնա կէօն ըէսթէր իշ-
լէնմիշ, վէ թալմանը աթուն եալորդլէրէ չիչէք-
լէր, վէ էնվալի մէյլէլէր ըէսմ օլունմուշ. Թայ-
եարզատէ հայրան օլուպ դալոր. Սահպա Թայ-
եարզատէի գօլթուղլարպ պույուրուն էֆէնտիմ
տէյէրէք իլթիֆաթլէրէ սէտիրէ օթուրթ-
տու. վէ պնաղիր չըպըլ վէ դահվէ կէթիւրուպ
իքրամ էյէտի. վէ Թայեարզատէյէ սէօն-

պէթլէ մէշղուլ էյլէնիրբէն . հէման պիր ճա-
րիյէ իչէրի կիրուպ , պույուրուն Սահպա սիզի
հանըմ էֆէնտիմիղ իսթէր տէտիքտէ , տէր ան
թահտա բաղուճըրըն կիյուպ կիթտի . պատէ-
հու եարըմ սաաթ մուրուրինտէ , ավտէթ ի-
տուպ Թայեարղատէյէ տէտի . պույուրուն շա-
հըմ սիզլէրի տէվլէթլիւ հանըմ էֆէնտիմիղ
իսթէր . ֆադաթ էֆէնտիմ սաղըն օլմայա պիր
պէթլէպանի հարէքէթտէ պուլունաորնըլ . զի-
րա ղայէթ մաարըֆ տըր տէյու . թէնպիհ էյ-
լէտի , վէ օլ օտառէն տըշարը չըդուպ տիվան .
հանէնին էօթէ պաշնտ վարտըդտա , Սահպա
պիր պէօլիւք գաբու աչըպ պույուրուն տէյէ-
րէք Թայեարղատէյլէ իչէրի կիրտիլէր . վէ ան-
տէն ալ չուհա տէօշլի պիր սայըր տիվանհա-
նէյէ կիրտիլէր , վէ օլ տիվանհանէնին տէօրտ
էթրաֆընտա եէրտէն թաւանա գատար միւ-
քէմէլ աշնէլէր էնվայի հավիտէլէրլէ զիհն օ-
լունմուշ վէ թաւանտան ալթուն կիւմիւշ գա-
ֆէսլէրլէ գանարեալէր , թութիլէր , բաբա-
ղանլէր վէ իքի ճանիպտէն եիրմի գատար ճա-
րիյէ էլլէրինտէ կիւմիւշ հէզարէնլէրլէ տու-
րուրարտի անտէն պիրազ իլէրի վարըպ պիր

պէօյիւք դաբույա տախի վարալլար . օլտէմ
ճարիյէլէր սէյիրտիւպ սըրմալը դաբու բէր-
տէսինի դալտըրտըլար Սահպա Թայեարղատէյի
դօլթուղլայըպ օլ դաբուտան իչէրի սօգտու
Թայեարղատէ օտանըն տէօրթ էթրաֆընա պա-
դըպ հայրէթտէ դալըրտը , տուվարլէրի եէք-
բարէ ալթուն իչլէմէլէր , վէ լեալ լեաճվլէրտ-
լէրտէ նադչ օլունմուչ պիր միւքէմմէլ օտա
վէ տէրոննիտէ պիր մահալէ պէյնղէմէղքեար-
կիր քէօչլէր , վէ եէրտէ սըրմալը հալըլար ,
վէ տէօրթ տիրէք իւսթիւնտէ ասըլմըչ տիպա
դարլէր , վէ պիր ինճուլի շալ իւղէրինէ ալմըչ
պիր Ֆէրթուլթէ հանըմ օթուրուրտի , դաղան
դուլքոս դաչլէր , չիլինկիր պիւղիւյիւ սիւրմէ-
լի կէօղլէր , մօրա բաթլիճանը չէքմէ պուրուն
սու տուվարը շուչի չէհրէ , մայմուն կէօթիւ գըր-
մըղը եանագլար , դաթըրագի աղըղ , սըլըր
պէօպրէյի տուտագլար , աթըմ աթըմ աթ
նալը կիպի բիւսկիւրմէ պէնլէր , դարնապիթ դօ-
չանը կէրտան , սըղըր իչկէմպէսի մէմէլէր ,
թուրունճի իբէք թէֆէսի վիւլիւֆլէր . պաշտա
ինճու իչլէմէ դատիֆէ թարբօշ , իւստիւնէ լէյ-
լէք եուվասը սիմիտի պաչլար , թէլլի ալ պուր-

մա պաղլանմը շ աշտատը ապ ըլար , դուշ եր-
մը թառ զ առար զիւմը իւթ քիւբէլէր , վէ պիր
պէյազ շալ լոքօղթ դաթ իտուպ տնդլէրինէ
էօթիւնմիւշ , Թայեարղատէ հէման եէրտէն
պիր թէմէնիւ իտուպ տիղ իւսթիւ կէլէրէք
հանըմ սուլթանն շալինէ վարըպ բուսէյլէտի
հանըմ տէտի , կէլ պագալըմ Թայեար օղլու
հօշ կէլտին օթուր պիրաղ գօնուշալըմ սէնին-
լէ Թայեարղատէ պիր էրքեանլէ օթուրուպ ,
Ալլահա ամանէթ օլուն տէվլէթլու էֆէնտիմ
տէտի , հանըմ սուլթան տէտի , էյ Թայեար-
օղլու խալգըն իտանքնուա Թայեարղատէ տէ-
յու նամ վէրմիշլինիլ . վէ պէն սէնին չօղտան
արղունու չէքէրաթ , տաթի սէնի պուլտուր-
մագչիւն գըղարա սմարլամըչուր , վէ չիմտի
կիւճ իլէ էլէ տիւշիւրմիւշլէր , Թայեարղատէ
տէրունինտէն Ալլահ պէլանը վէրսին բէվէվէնք
ճատը տէյուպ , սուրէթա տէտի , Հաղթաա-
լէա վիճուտինիլէ աֆլյէթ վէրլն , վէ միւ-
պարէք էօմիւրնիւպիւ էֆղուն էյլէսուն էֆէն-
տիմ , հանըմ սուլթան օլտէմ ճարիյէլէրինի
չըղըրըպ , դահվէլէր չըպըղլար կէլտին տէյու-
էմը էյլէտի . վէ դահվէլէր չըպըղլար իշիլուպ

պատէհու պիտաշ միւքեալէմէ իլէ էյլէնտիւէր
հանըմ սուլթան Սահպար չըզըրպ մէծիս թէ-
տաշիք զլոնսուն տէտի , ոլտէմ ճարիյէլէր պիւ
սըրմա իշլէմէ հալը կէթիբուպ սէրտիւէր , վէ
պիւր արուսէք իսքէմէ տէօրթ ճանիպինտէն
պիւրէր ճարիյէ թուլթմուշ հալընըն իւզէրինէ
գօյտուլտը պատէհու պիւքէպիւրալթուն թէփ-
սի իւզէրինտէ պիւք ինճուլի օօֆրա պէզի սէրիւ-
միշ վէ թէփաինին տէրունինտէ էնվայի թատմ-
լէր , թաթլըլար , համուրլար , չէքէրլամէլէր
տանտուրմալէր , չէրէլլէր , թուրշուլէր զիշն
օլունմուշ քի տիլ իլէ թապիրի միւմքին օլուն-
մաշ . վէ եիրմի գատար ճարիյէ թէփաինին էթ-
րաֆընտա սէրաբա տիզիլտիլէր , քիմընին էլլէ-
րինտէ ալթուն գաթրէլէր , քիմընին էլմաս թը-
րաշ շիշէլէր , վէ քիմի տուրուրտի էլ տիվան
վէ քի ճարիյէ էլինտէ տախի պիւրէր ալթուն
իշլէմէ ինճուլի բէշկիւրլէր , հանըմ սուլթանըն
վէ Թայեարղատէնին տիզլէրի իւզէրինէ սէրտի-
լէր . հանըմ սուլթան Թայեարղատէյէ պու-
յուրուն տէյուպ թաամէ պույուրմալարընտ
տէտի , էյ Թայեար օղլու էլինլէ պիւր պատէ
քէրէմ էյլէտէ աշղընլահուշ էյլէյլմ , օլտէմ

Թայեաւդատէ սիմ բաղուէրինի սըղայըպ ,
պիր էլինէ շիշէյի վէ պիհ էլինէ գատէհի տօլ-
տուրուպ հանըմ սուլթանա սունտու . հանըմ
սուլթան պատէյի ալըպ , ա՛հ Թայեար օղլու
աշգընա տէյերէք իշաի . պատէհու եհրասէ մի-
սաւի բօքսուք էլլերիլէ շիշէյի ալըպ Թայեսար-
ղատէյէ , պուլուրունտը Թայեար օղլու սէնտէ
պէնիմ էլիմտէն պիր պատէ նուշ էյլէ տէյուպ
դատէհի սունաու Թայեսարղատէ հընղըր էլին-
տէն ապուհայեաթ իշէր կիպի դատէհի ալըպ ,
աշգընա տէվլէթլիւ սուլթանըմ տէյերէք նուշ
իյլէտի . պատէհու քէյֆլէր թամամ օլտուքտա
հանըմ սուլթան թէզ սաղէնտէլէր կէլսին տէ-
յու էմր էյլէտի , օլտէմնուշիլէպ , տիլհարուս
իւֆքէնտէ , մահիթապ , նէյաթ , ճամպուլի
տարիլէլէր իլէ . տիլհարէթ զիպա , սէֆանուշ ,
մէհբարէ , լէթաֆէթ . նէյլէր իլէ , տիլքէսէնտ
բէրուր , միւսէրրէֆ , ըանա , սինէ քէմանլէրլէ-
տիլէֆրուզ սէպալէնտ , ըէֆթարի , սանթուր-
լէրլէ . բէմպէվիւշ , էսմա , մէյլի . մըսդալլէր
իլէ . մէնիֆ , նիյաղ , հերայէթ , թամպուրլէր
իլէ . տիլքէթէն , շէյտա , բիւրրէֆտար , մէֆ-
րիղ տիհիլթապ , ըէհիսան . պու գըղլար տա-

խի աթըղ ալթուն իշլէմէլէր կէյինմիշ. էլէ-
րինտէ սրուսէք չալըարէլէրլէրասքէ պղաս էյլէ-
տիլէր, վէ էնվայի թուրֆանտա վէ էրվիտա
միլվէլէրլէ ղոնշէլէր տոնանըպ, ղէֆքլէք միւ-
քէրրէր օլտուքտա, Կէօվհէրլիւ հանըմ Թայ-
եարղատէյէ տէտի. էյ Թայեար օղլու պէօյլէ
պիր մէճլիս տէ հիշ պուլունտուղուն վաճմը-
յըտը. Թայեարղատէ տէտի. ամա՛ն էֆէնտիմ
տիւշմիւտիր հայալմը տըր՝ վալլահի քէնտիմի
եալանճը ճէննէթինտէ գըյաս էաէյօրում.
Փաքաթ ա՛ սուլթանըմ անլէլին էլիրիսի կէօ-
ղիւմէ կէօրիւնմէզ, անճա էֆէնտիմին վիճուտի
սաատէթինի կէօրտիւքճէ միւշէրրէֆ օլու-
յօրում Կէօվհէրլիւ հանըմ. Եա՛ Թայեար օղլու
թալէհին պաշընտայմըշ մէճլիսիմտէ տախի պու-
լունտուն. գիրա կէճյնիւմ սէնտէն բէք հօշլան-
տը տէյուպ Թայեարղատէյի բուս էյլէտի-
վէ իքի սաաթ մուրուրի ղէֆք տ սէֆա
էյլէյուպ պատէհու Թայեարղատէյլէ պիրաղ
միւքեալէմէյէ մէշղուլ էյլէնուպ, Սահպայը
շըղըրըպ տէտի. Եա՛ Սահպա հառի Թայեար-
ղատէ էֆէնտիյի սէնին օտանա կէօթիւրտէ:

օրատա րաճաթ էլծին , զի Թայեարչատէյէ
տէտի . պէնիմ մերադրմարդ . քիւչիւքիւքաւն
պէրու եարնըդ եաթմաք սէն սաղըն ինֆապ
իլմէճ ինչպլան սապան եինէ կէօրիւքիւքիւք
էմմա պէնի սէվաիլինի օնտան պիլէյիմ քի
վարըպ օլ գանդէյէ տամ օլմայմսըն . զիրա
սնքա սէնինէ պօղուչուրուզ . Թայեարչատէ
տէտի աճ պէնիմ աթիլթապրմ էֆէնտիմ վիզ
տէն ճուտա օլմադ նէ՞ միւմքին , Թայեարչ
պատէ պէնտէնիլի օլ դաւմը հագըղաթ թա
նքէպրմ զընա եաթրօլինի . կէօլհէրլի հա
նըմ տէտի աճ Թայեար օլմա սէնինչպա
տիլէրին տիր պէնի տիվանէ իտէն . զի Ահ
պալա տէտի պաղ հա Սահպա չիմտէն սօնքա
պու պէնիմ տաթմաթուր , սաղըն օքմա է
լին էինէ տօղոյնուն ք սօնքա վալլահէ աթէն
եազարըմ սէնի ՝ Սահպա տէտի էսթաղֆիւ
րուլան էֆէնտիմ , հիչ գիլլէրին նաղլէրտէտի
նէ հալընըդ օլմալմա . կէօլհէրլի հանըմ տէ
տի . հատէ կէօթիւր Թայեարչատէ էֆէնտիլի
ըֆհաթ էլլաւն . օլմալմա Սահպա Թայեարչա
տէտի սաղը քնիլի օքաղընա կէօթիւքիւքալ տէ

տի . էյլալլահ կէրէի հիչ սէօղ Եօք պու գ տաար
միւտահանէլէրինէ . քի օլուր իշէրտէն տէյիլ .
Թայեարղաւտէ տէտի . սման Սահպա պու նէ՝
հալ տըր պէօյլէ պու սարայ , պու տայրէ ,
պու նիղամ , պու տէվլէթ , պու վէ գնտար
սալթանատ . զիրա պէօյլէ չէյ Փատիշահ տարա-
յընտա տախի պուլունմաղ . տէտի Սահպա .
պու հանըմ տէտիքլէրի ֆէրթալթէ ճաղոյէ
Փաղըրիաշա գըլը տէրլէր . վէիւչ թուղլի պիր
դաչ իմնշա նիքեահլըսը օլուպ , անլէրին վէ-
ֆաէնտան օօնրա , պու քեարէ սիւլիւք էթմիչ
վէ պու պաթաղ հանէ իշինտէ Կ ծառպաչը թա-
պիր ծառնուր գըրգ ճարիյէ վար , հէր պիրի պի-
լէր օջաւ իշինտէ , վէ անլէրէ տէօրտէր ճարիյէ
թայրն էթմիչ տիր , վէ հէր պիրի պիրէր Վիան
սէօպէթլէ չիքեարէ չըգըպ , գըյաֆէթի Վոլօգ-
կիւն է ֆէնտալէրն , վէ պաղը կէնճտէն գոթիւ-
րի զիքեար իտղապ , կէթիրիւրիւր . վէ պու սիւ-
րալըն իշինտէ համամլար վէ պաղը պէօյիւք
մալթ պախլէր վար , թաամ , իշրէթ , թըրաչ ,
հապամ , վէ պունրարա մանէնտ քեաֆիէյի
Չէյէր , մէղքիւրէ զէնանլէրին ահճէսիլլէ պիր

Կիրա կէզէն զէնտօթ պիր կիւն , իբի կիւն սէ-
 ֆիւ իաէր , պատէհու լիարասը գալմատըղը կի-
 պի , հանըմ էֆէնտիյէ խանդէր վէրիւրէր , վէ
 աղապինտէ օլ պիշարէ գէնտօթը իւրեքն էթ-
 տիրիր . վէ պաշնա պիր քիւլա հսկիսի , սըր-
 թընա պիր ապա բարչասը կիյտիրիւ ճէզախա-
 նէ լէ աթտըրը . վէ անը քուգաւտէմ շիքեար
 խտէն ճարիյէ էվինի սէմթինի , վէ օլանճա էմ-
 վալինի աղնատըգտան սօնրա , էլինտէն մէօհիւ-
 րիւնիւ ալըպ , վէ օլ զէնտօթա քէնտի էլ եա-
 վըօիյլէ պիր մէքթուպ վէ պիր թահվիլ եաղ-
 տըրըպ , էվինէ կէօնտէրիր . վէ մալինի էմվա-
 լինի թաշքուրպ , խիթամընտա օլ պիշարէ պի-
 ոուչ ապէմի . մաճար քէօլէլէրինէ թէլէֆ էթ-
 տիրիր վէ պէն քիւլիւքիւքտէն անըն ճարիյէ-
 սիյաիմ , վէ պէնի զայէթ սէվէր , վէ քէնտինէ
 հաղնատար էթմիշտիր . վէ քեաֆֆէի մալինի
 միւլքիւնիւ , վէ ճէզա խանէնին մէֆթահլէ-
 րինէ վարընճա պանա էմսիյէթ իթմիշտիր .
 Կիրա ճաղու օլ մէֆթահլէրի քէնտի օտաւընտա
 սաղըս , վէ վեաղըմ օլտուղու հալտէ , պէնի
 չըղըրըպ պոնա վէրիր , վէ սայըր քիմօէյէ էմ-

նկյէթ իթմէղ . ֆադաթ սիզհիջ թէէսոքի էթ .
մէյին , զիրա սիգէ զայէթ յալեադա էյլէաի .
Թայեարղատէ տէտիւ էֆէնտիմ Սահպա գալֆա
աճապա անպըդ տէֆտէրաար չիւսէյին էֆէն-
տի պուրոմա՞մը , տէտի Սահպա . անը քէվիշ-
տէ գըղ շիքեար էյլէտի , վէ շիմտի ճէղաւ խոնէ
տէտիր Թայեարղատէ տէտի . աճապա անը կէօր-
մէնին իմքեանը վա՞ր մը . տէտի Սահպա , հիջ
միւմքինի եօգ . մէկէր քէնաինին էմիօ օլա .
պուտա զայէթ միւշքիւլ , Թայեարղատէ պո՞ւն .
լարը տոչյունճա . վէսլէսէտէն ույգ ու կիրմէղ
օլտու կէօղինէ Սահպա Թայեարղատէնին էն-
տիշէյէ մէշղուլ օլտուղունու ֆէհմ խոուպ ,
տէտի , էֆէնտիմ Թայեարղատէ . սիզ հիջ
էլմիւզրէ օլմայոյն , զիրա սիգէ զէրրէ դատար
քէտէր թէրէթսիւպ իթմէղ . վէ սիզ մէմաւ
խտէրմիսինիզ քի . սիպին կիպի պի մանէնա .
վէ նաղիք տիլարա պիր ճիվանըն ճանընա
դատա թիթիրէյիմ . վալլահի քէնաինի թէլէֆ
էտէրիմ . վէ պու միւքեալէմէլէրտէն , ասորա
օլ կիւնէ խապի րահէթէ վարտըլար օ վէ օա .
պահ օլտուդտա հանըմ ճամէ խապոնէն չը .

դըպ Թայեարդատէ Եփէնտիյէ չըզըըն տէյու
Եփէյէյէտիւմէ ճարիյէլէր Սահպանըն օտասընա
վարըպ, Թայեարդատէ Եփէնտի տիւլէրի տէվ-
լէթիւ հանըմ Եփէնտիմիլ Խտէր տէտիլէր.
Թայեարդատէ քէնտինէ միւր լէքէաղէն վէ-
րիւյ խիրաման ու նաղան հանըմ սգաթանըն
օտասընա վարըր. վէ հէման Եէրքէն պիր
թէմմէնա Էտիւպ հանըմ սոսլթանըն չաթնի
բուս Էյլէտի. հանըմ սոսլթան անԹայեար
օլլու սապահը շէրիֆլէրէնիլ հայր օլլուն.
Էլէլինտի շու Եանըմս օթուրու յէր, վէ միւ-
սրարէք կիւլ Եիւզիւնիւ Էթօրէյիմ տէյուգս.
Թայեարդատէյի Եանը պաշընա օթգլուրու
վէ ճայիրէլէրէնի չըզըըպ չըպշըլէր դահ-
վէլէր Էլէլին տէյու Էմր Էյլէտի. վէ չըպշը-
լար դահվէլէր իշլտիքտէ Թայեարդատէյլէ
պաղը հալէ միւնասիւպ սէօհպէթլէրլէ Էյլէնտիւ
լէք. պատէհու ճաշիյէլէրէնի չըզըըպ, գահ-
վաթք թէտարիք օրուսուսն տէյու Էմր Էյլէտի
վէ ճաշիյէլէր տէրպի նէֆիս թաամլէրլէ մէմ-
ու պիր քէպիր ալթուն թէվիս Էթիւրտիլէր
վէ Թայեարդատէ Էթվհէրիւ հանըվէ թաամ

իւզրէ յգան Հիւսէին էֆէնտինին պէրկիւղորը
 օլմագ իւզրէ բարմաղընա թագմըչ օլտուղի
 պիր խաթէմ , հանըմ սուլթանըն կէօղիւնէի-
 լիշուպ տէտի . ահ թայեար օլլունէ հօշեիւ-
 ղիւլին վար . թայե արզատէ տէտի էֆէնտիմ
 “բէք ատի տիր հանըմ եիւղիւյիւ էշինտէն
 ալլապ տէտի . պու էլմասըն բէք ըանասը տըր
 վէ ֆիլէմէնի թըրաշը տըր . թայեարգատէ տէ-
 տի . վէ պէնտէնիւ սիւլլէրէ խիւաֆ սէօյլէմէմ
 պէնտէնիւին սէ յեաճինտէ պիր տէվրիշ ահպաշ
 պըմ վար վէ պու թաշլարը օ եարար , վէ էշի
 մասըրֆի վէ հիւնէր վէ աէնաթտէն պիր զաթ
 տըր . վէ Աէօվհէրիւ հանըմ թաշըն իւզէրինէ
 պաղ տըր ըա հայրան օլլուրտի . վէ նէ աճայրապ
 շէյ քի պէն պու դատար սէնէլիք Աէօվհէր-
 լիւ հանըմ օլայըմ ապ , ամէլի թաշընը պիլմէ-
 յիմ . վալլահի չօդ թաաճիւնը էտիլէճէք շէ-
 տիր տէրտի . թայեարգատէ տէտի . էֆէնտիմ
 էկէր միւրատ էտէրսէնիւ օլ տէվրիշի սիւլլէրէ
 կէթիւրէ յիմ , վէ պէօյլէ թաշլար տէյիւ ա
 տահա նիլէ հաղնալապ տէյիւ թաշլար եպըար
 հանըմ պունու իշիտինճէ ազլը պաշընտան

կէլթտի իշթէ սանա տէօրթ սաաթ միւտոնթ
 օլ տէրթիշի պուլապիլիւտէնալ կէլ օլուլամաղ-
 սան քէնտին էյլէնմէ կէլ վէ պիր թէվաշի
 չըղըրըպ տէտի, մուհարընէր «վար պու էֆէն»
 տիյի գաբուխարտան կէլիւրի վէր արապ Թայ-
 եաղաատէյի ալըպ գաբուլարտան կէլիւրալի վէ
 Թալեարղաատէյի օղըրու տէմլը գաբուլա վարըպ
 սարալըն էօնիւնատէ կէլլիւնէրէք, եւ Վուլթան
 Միւրաա քէրէվէթտէն հալի տէյիլսին տէրքէն
 Սուլթան Միւրաա հապրէթլէրի թըֆիլըյլէ
 թէպաիլ պապընտան զուհուր էյլէտի. Թոյ-
 եաղաատէ հէման խաղըրըպընէ տիւշիւպ, ա-
 ման ջէվքէթլիւ ինայէթլիւ Փատիլահըմմէ պիր
 ալոյ պի տուչ պէնտէլէրինի պէլատէն խէլաա
 էյլէտէյլ ֆիղան էյլէաի օվէ Վուլթան Միւ-
 րաա հապրէթլէրի աէօլէ տէյիհէ Թայեաղա-
 տէ պաշայըրէ էվլէլինտէն ախըրընէ գատար
 հաղըն էյլէաի վէ Վուլթան Միւրաա հապրէթ-
 լէրի զնալէպէ կէլիւպ տէտի, եւ թըֆիլը
 չիմտի վարըպ եէնիւնէրի աղաաընէ վէ թօփճու
 պաշլըյէ վէ ախիհտար աղապէ վէ ճէպէճի պա-
 չըյէ թէղըրէրէլէք եաղաաընէ վէ էօլէաէն սօն

բա ֆազլը լիաշա սարայընը մուհառէրէ յէ ա-
լընսըն վէ սէվքօղլու Մուհամմէթ լիաշա ճա-
միսինին ժինարէսինէ տախի պիրիսի չըղըպ
կէօղլու բէնճիրէլէրտէ օլսուն , վէ հէր նէ ղէ-
ման բէնճիրէտէն եաղլըդ սաղլանըրսա , պիր
թապանճա աթօըն , վէ թապանճա սէսի իշի-
տիրսիքտէ հէման սարայը պասսընլար : Թըֆ-
լը ֆէրման էֆէկտիմին տէ յուպ կիթտի վէ Սուլ-
թան Միւրատհաղրէ թլէրի եանընա պիր թօրպա
կէվհէր պըպ , Թայեարղատէ յէ ֆազլը լիաշա
սարայընպ վարտըլար , Թայեարղատէ դարու-
յու աադ իսուպ իշէրի կիրտիլէր ալէ Սուլթան
Միւրատհաղրէ թլէրի օլ դարու բարչան կէշիպ
նէրաիւպան պաշընա վարաըդտա , հարիյէլէր
սէյլերտիւպ Սուլթան Միւրատ հաղրէ թլէրինի
վէ Թայեարղատէյի դօլմադլայյուպ հանըմ
Սուլթանըն օտաարնա կէօթիւրտիւլէր վէ իշէրի
կիրտիքտէ Թայեարղատէ եհրպէն պիր թէմէն
նա իտիւպ , հանըմ Սուլթանըն չալինի քուս
է յէտի սէվքօղլու ճաշու , ճաշու ճաշարղատլար
վէ Միւրատ իշէտէ էլինի կէսյսիւնէ դօ-
յուպ , հիւ սէսի հանըմ Սուլթան սէֆա

քէն յէր թէմամ օլուպ սաղլէր սիւթտիքտէ
հանըմ Սուլթան տէտէ սուլթանա տէտի , էյ
տէտէ սուլթան . Թայեարդատէ սիլիւնչիւն ա.
լեա թաշլար եաշար տէտի սահիօն մի տիլ .
վէ տալիս պու եիւղիւքչիւն տէտէ սուլթանըն
եաքտըղը ամէլի թաշ տըր տէտի . Փատիչահ
հազրէթլէրի պաշըլլէ էվէտ էվէն էյվալահտէ
տիլք հանըմ Սուլթան տէտի , հիչ իւղէրինիզտէ
եաքըլիւշ վաօր մը , օլտէմ սուլթան Միւրատ
հալլէթլէրի թաշարըլտէօքտիւք տէ ամրէթիւ
աղլը պաշընտահ կիթտի . վէ Սուլթան Միւրատ
հաղրէթլէրինէ , պու սաքայլէ իլինտէ տանտ
պիք մա'սֆէ օլլաքս թայըն էտէրիւմ , վէ պէ յէն
տիլին ճարիյէ յի սանա վէրէ յիւմ , վար սէֆալը
հթթըլէ օթքւր , վէ պանալազըմ օլտուքնա
կէվէրէր եաքտէքթէն , Թայեարդատէ հեման
միւնարէյէառամ չը քտըտէյիւ իշարէթ էյլէտի
վէ Սուլթան Միւրատ հազրէթլէրի իւրքիլէ ,
պէ հէյ հընդըր մէլուն , սէն քիւնիլն քի պէնի
քէնտինէ պէնտէ իլիմէքիւթ էրթին . սէն Աղա
տան դօրդ մաղմըսընէն՝ ճէսարէթլէ պու պու
թաղ հանէյի ալըպուա պանճա պիտուլ ատամ

լէրէ զուրմ խալնալ ճանբերինն տախի դըյար-
սըն :

Հանրմ հէման , ա՛յ ա՛յ ա՛յ ա՛յ պիբէ եարա-
մնդ հէրիփ քէնին նէ քումու բուն , առ յինճէ հէ-
ման Սուլթան Միւրատ հաղրէթլէրի հանչերինի
չէքիւլ , խըյմիլէ պէհէյ Սլահաւան գորգ մաղ
պէն խմ Ղաղի Սպլթան Միւրատ , սէնին ճա-
նընը ալմատան նի՞ճէ խէլատ պուլապիլիբոն
էլիմաէն տէտիքտէ . ճաղու ֆիշան էյլէյուպ
տէտի աման Պատիշահըմ կէնչլիյիմէ մէրհամէթ
էյլէ Եֆէնաիմ շէյթանէ ուլաուլ տէյինճէ .
Սուլթան Միւրատ հաղրէթլէրի պէնաէ բահ-
մանիյէ ուլաուլ տէյուպ հանչերի ճաղունուն
դարնընապն սօգ ոււլ սըրթընտուն չըգարուլ
օլտէմ Թայեարդատէ եաղըղը բէնհիքէտէն
սալաւըճը կիսի , միւնարէտէն թապանճա ա-
թըլըպալիլի դընամէթ տիբ գօբուու . Եէնիչերի
պղպը պսքերիյլէ Սուլթան Սահմետ ճանի-
պիւննէն յթօփճու պաշը առքերիյլէ Բէյիքհա-
նէ ճանիփինտէն , Պօտանճը պաշը առքերիյլէ
Տիւան Էօլճ թարաֆընտան , Ճէպէճի պաշը
առքերիյլէ Բէլուղ նաղա Ճամիսի թարաֆընտան

պապըս , օլ մէլուն եկիտլերին քեաֆֆէսինի
թէլէֆ իթտիլէր , վէ Սուլթան Միւրատ հազ-
րէթէրի Սահպայը շրդրըս տէտի . էյ Սահ-
պա հաճը ճէղախանէ . Սահպա քէրէմինիղ օլ-
տուն . էֆէնտին պուլտըրուն կէօթէրէյիմ
տէյուս , Սուլթան Միւրատ հազրէթէրինի
Թայեաքլատէյէ ճէղախանէնին դաբուսունա
կէօթիարտիւ . վէ ճէղախանէ պիր միւքէլէֆ
պահճէ քիւնճիւնտէ զայէթ քէպիր տէմիր դա-
բուլէրլէ քեարկիր մաղաբա կիսլի պին պիր տի-
րէքլէ պիր մախզէն իտի . վէ Սահպա գաբույու
աչարդտա սիր օրդուն եէրտէն պաշլատը նի-
տալէր վէ ֆէրեատլէր զուհուր իթմէյէ . եա՛
Սուլթան Միւրատ խանի զէման օյան ընտը ,
զիրա պու գուրում պիր տիյարտէ օլմաղ . պու-
քեաֆիրին ճէղախանէսինտէ գօյուն կիսլի ին-
սանլէրինտօլտուրուս , պիրէր պիրէր կէօղիւ-
միսղին էօնլնտէ դաթլ իտէրլէր . ա՛հ Սա-
րսպլի աճապա իինէ հանկըմըզը էօլտիւրմէ-
յէ կէլիյօրլար տէյու նալէ ու ֆիզան խտէր-
լէրաի . Սուլթան Միւրատ հազրէթէրի չէչի
կիրեան օլուս սէտա էյլէտի . եա՛ առէմլէր

սիցէ մայիս մ օրուն . պէն իմ Ղազի Սաւթան
 Այո րապ . վէ սիցէ մէտար իթմէյէ կէլիյօրուն
 դ օրդ մայրն օլ հընգըր դահպէյի պէն դաթլ
 էյլէտիմ տէտիքտէ հէմանօղէրտէն պիշարէ
 աաէմօթը պիթը ալաղ աման Յարատպի ո տիշ
 միւտիւր հայալ մլտըր , աման տէվլէթլու ի-
 ննյէթլէք փատիշահըմ եթիշ իմաւտըմրզն
 տէյու պաղըրըրջարտի . վէ փատիշահ հաղ-
 րէթօթի օլ պիշարէլէրին քեաֆիէսինի տը-
 շարը չըդարտըս կէրթուր իյ փատիշալլահ քի-
 մի էմմա կէթիւրիշ . թիմի դարտսէվտա կէ-
 թիւմիշ . թիւթի քեթիւրիմ օլմուշ . թըրդըշըր
 սաշ վէ թըրմաթլար դաղմա օլմուշ . փատիշահ
 հաղրէթլէրի ֆալեարդտտէյէ տէտի . եաֆալ-
 եարդաաէ պին եաշաղիրա պիւնճա պիտուշ տաթն
 լէրի աէյիւ ա , լէյլաթկէրլէրն տաթի իհեա
 էյլէտին . պատէյու օլ պիշարէլէրի քէնտի հա-
 նէլէրինէ կէօնտէրիպ . վէ օլ ալապտան ա
 մալլէրին դեաֆիէսինի տարալը հիւմալիւնէ
 թաղլաղլի վէ թալեարդտտէ յիվէ փարիյէլէ-
 րին քեաֆիէսինի սարայլը հիւմալիւնէ կէօ-
 թիւրիւսլ . ֆալեարդտտէյի միւսադիպիթ լսէ-

լաթըն կիյտիրտի . վէ Սահպա իլէ նիքեահ
իթտիրուպ , վէ եիրմի դատար ճարիյէ պախշ
իտիւպ չըրադ էյլէտի . վէ Հիւսէյին էֆէնտի-
յէ մուախտարէն տէֆտէրտարյըք մանսուդի-
նի պա իրատէյի սէնիյէ ֆէրման էյլէյիւպ ,
Պաղը վաչառարայընըն եւրինէ պինա հարամ
օլտուն տէյու լանէթ օգուտու : Պատէհու
Թայեարզատէ Հիւսէյին էֆէնտիյէ դիյարէթ
իչլէն կիտիւպ պաղը մէրթէպէ միւքեալէմէ
արատընտա սէրկիւլէշտինի , վէ օլ ճաղունուն
Սուլթան Միւրատ հազրէթլէրիյէ էթտիդի
մուամէլաթը սիրսիլըլընէնազլ իտիւպ կեահ
կիւլէրլը վէ կեահ աղլէրտի . պու մինվալ
իւզրէ սայէյի քիֆանիյէթ վայէյի ճէնապը
ճիհանտարիտէ րահէթէ պալ , վէ սաատէթի
հալլէ իմրարը էյամ էյլէտիլէր :

